

El romànic d'Oliba, restaurat

La Diputació de Barcelona mostra el procés de restauració de diversos conjunts monumentals

El conjunt monumental del Castell de Boixadors Foto: Diputació de Barcelona

L'any 1941, el dictador Francisco Franco va fer declarar béns d'interès nacional tots els castells de l'estat espanyol. No ho va fer pas amb ànim de conservació o per una filia particular pel patrimoni, sinó que el decret que va signar els protegia -i a ell també- dels altres, dels seus contraris, que eventualment podrien haver aprofitat la bona situació estratègica d'aquestes construccions històriques en contra del règim.

Actualment, la protecció del patrimoni es manté, però el seus objectius són diferents. A Catalunya, i amb una història de més de 100 anys, el Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona ha salvaguardat i restaurat 135 esglésies, 14 monestirs i 33 castells, alguns dels edificis més representatius del romànic català. Aquest procés de protecció, manteniment i restauració és el centre de l'exposició *El romànic del temps d'Oliba* (<https://www.diba.cat/es/web/spal/-/el-romanic-del-temps-d-oliba-a-can-serra>), que es pot visitar a Can Serra, seu central de la Diputació de Barcelona, fins al 17 de maig de 2020.

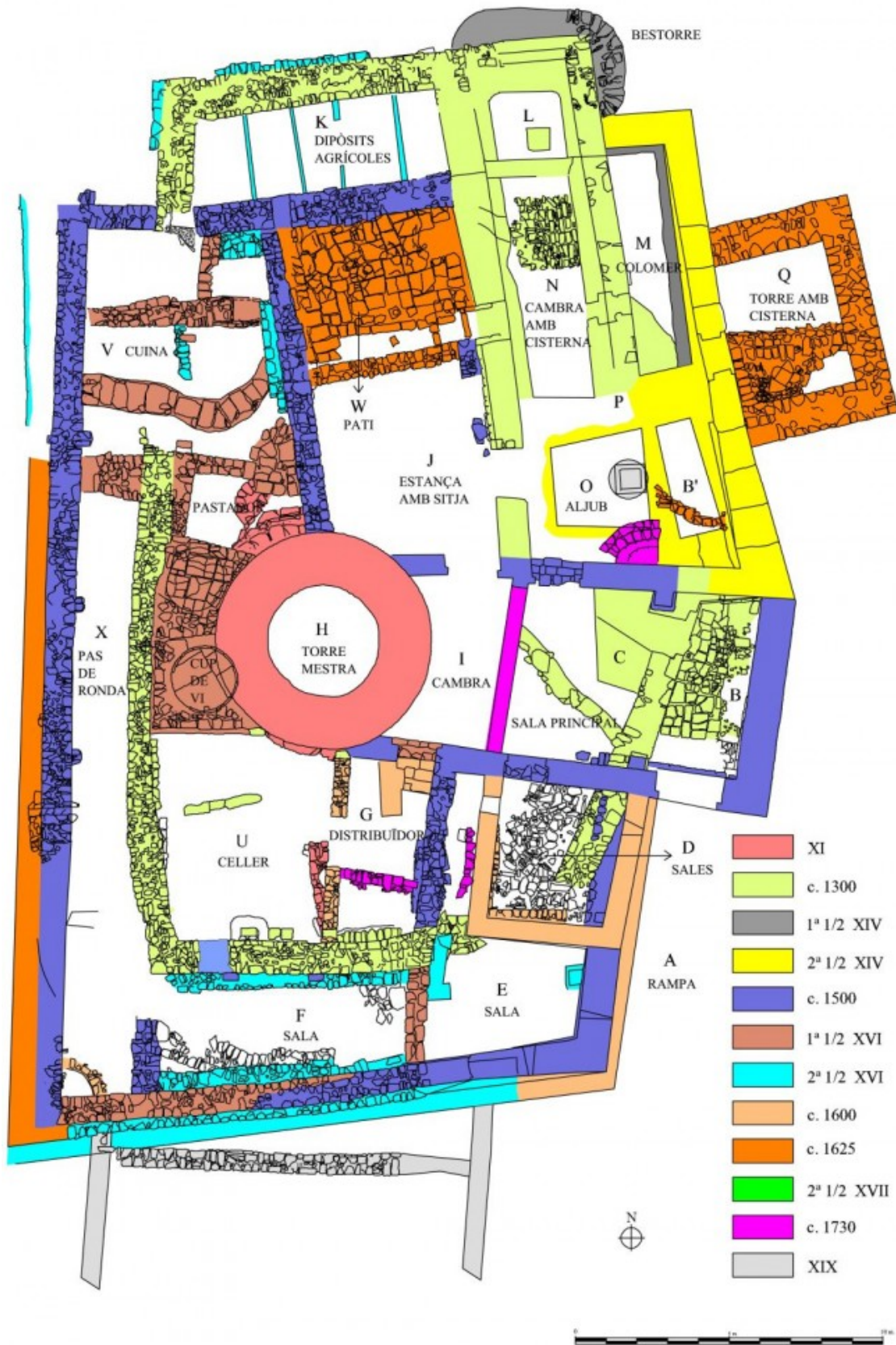

Interior de l'estança principal del castell de Boixadors Foto: Diputació de Barcelona

L'exposició s'agafa a un exemple de cada tipus -castell, monestir, església- per explicar com es porta a terme el procés de restauració, que comença sempre amb una important tasca d'investigació històrica i arqueològica que és el que aporta la informació necessària per dissenyar les solucions constructives adients a cada conjunt.

Un dels exemples de què se serveix la mostra és el castell de Boixadors de Sant Pere Sallavinera, a l'Anoia, una construcció documentada ja a l'any 1014 que forma part dels anomenats castells de frontera, enclavaments construïts o recuperats per Oliba, bisbe de Vic -i també abat de Sant Miquel de Cuixà i Santa Maria de Ripoll-, que van convertir-se en elements vertebradors del territori i de la societat de l'època en la frontera entre el regne dels francs i el califat de Còrdova.

La restauració del castell de Boixadors ha viscut diverses fases, com el castell mateix, que en origen devia comptar tan sols amb la torre mestra i l'església de Sant Pere però que durant els segles, i fins als anys cinquanta del segle XX, va patir modificacions, ampliacions, reestructuracions i canvis d'ús que han quedat solapades i sobreposades en la pedra i l'estructura que avui es pot visitar.

Plànol de la planta del castell on s'identifiquen els elements constructius de cada època. Imatge: Diputació de Barcelona

L'arquitecte Joan Closa, un dels comissaris de l'exposició, explica que en el procés de restauració s'han volgut conservar totes les etapes històriques del castell, a diferència de com es concebia aquesta tasca fa unes dècades. Així doncs, el castell de Boixadors que avui podem veure és la pròpia història del conjunt monumental a la vista: les ampliacions de l'església, la incorporació d'absis o un colomar de l'època en què la construcció ja no era un lloc estratègic, sinó una casa de pagès.

A més dels elements que s'han conservat, s'ha pogut reconstruir la muralla que protegia el castell, a partir d'evidències del seu traçat en el terreny i de fotografies de principis de segle on se'n veia l'estructura. Sobre aquest falsejament, Joan Closa se serveix de l'exemple del pavelló Mies van der Rohe de Barcelona, que és la reconstrucció exacta del que va projectar i construir l'arquitecte per a l'Exposició Universal de 1929, però no el mateix. Si ningú dubta que malgrat que no és l'original el pavelló de Barcelona és autèntic, la muralla del castell de Boixadors també ho és, reproduint l'original que s'ha perdut en el temps.

Fotografia de l'any 1906 del conjunt monumental de Sant Pere Sallavinera. Foto: Diputació de Barcelona

El romànic del temps d'Oliba (<https://www.diba.cat/es/web/spal/-/el-romanic-del-temps-d-oliba-a-can-serra>)

De l'11 de febrer fins al 17 de maig de 2020 a Can Serra, la seu principal de la Diputació de Barcelona.

Una exposició de la Diputació de Barcelona mostra el procés de restauració de diversos conjunts monumentals romànics de Catalunya.